

ISSAI 40

Աուդիտի բարձրագույն ինստիտուտների միջազգային ստանդարտները (ISSA) հրապարակվում են Աուդիտի Բարձրագույն Ինստիտուտների Միջազգային Կազմակերպության (INTOSAI) կողմից : Լրացուցիչ տեղեկատվության համար այցելեք www.issai.org վեբ կայքը:

INTOSAI

Որակի հսկողությունը՝

Աուդիտի բարձրագույն

ինստիտուտների (ԱԲԻ-ների)

համար

INTOSAI ՍՏԱՆԴԱՐՏՆԵՐԻ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ

PSC-Ի ՔԱՐՏՈՒՂԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

RIGSREVISIONEN • LANDGREVEN 4 • P.O. ՓՈՍՏԱՐԿՂ 9009 • 1022 ԿՈՊԵՆՀԱԳԵՆ • ԴԱՆԻԱ
ՀԵՌ՝ +45 3392 8400 • ՖԱՔՍ՝: +45 331 1 0415 • ԷԼ.ՀԱՍՑԵ՝ INFO@RIGSREVISIONEN.DK

INTOSAI

INTOSAI ԳԼԽԱՎՈՐ ՔԱՐՏՈՒՂԱՐՈՒԹՅՈՒՆ- RECHNUNGSHOF

(ԱՎԱՏՐԻԱՅԻ ՀԱՇՎԻՉ ԴԱՏԱՐԱՆ)

DAMPFSCHIFFSTRASSE 2

A-1033 ՎԻԵՆՆԱ

ԱՎԱՏՐԻԱ

ՀԵՌ՝ ++43 (1) 711 71 • ՖԱՔՍ՝ ++43 (1) 718 09 69

ԷԼ. ՀԱՍՑԵ՝ INTOSAI@RECHNUNGSHOF.GV.AT,

ՎԵԲԿԱՅԷ՝ [HTTP://WWW.INTOSAI.ORG](http://www.intosai.org)

Սույն ISSAI փաստաթուղթը հիմնված է Որակի հսկողության միջազգային ստանդարտ 1-ի (ISQC 1) վրա, որը մշակվել է Աուդիտի և Հավաստիացման Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի (IAASB) կողմից և հրապարակվել է Հաշվապահների Միջազգային Ֆեդերացիայի (IFAC) կողմից 2008 թվականին: Այն օգտագործվում է IFAC-ի թույլտվությամբ:

1. Ներածություն

Սույն փաստաթղթի նպատակն է աջակցել Աուդիտի բարձրագույն ինստիտուտներին (այսուհետև՝ ԱԲԻ) (SAI) ձևավորել և պահպանել որակի հսկողության համապատասխան համակարգ, որն ընդգրկում է իրենց ողջ գործունեությունը: Սույն փաստաթուղթը պետք է օգնի ԱԲԻ-ներին մշակել որակի հսկողության մի համակարգ, որը համապատասխանում է իրենց մանդատին և առկա պայմաններին և արձագանքում է դրանց որակի հետ կապված ռիսկերին:

Հիմնական մարտահրավերը, որին բախվում են բոլոր ԱԲԻ-ները (SAI) աուդիտների և այլ աշխատանքների մշտապես բարձր որակով իրականացումն է: ԱԲԻ-ների կողմից իրականացվող աշխատանքի որակն ազդում է վերջիններիս համբավի ու վստահելիության վրա և, վերջին հաշվով, նաև իրենց մանդատն իրացնելու կարողության վրա:

Որպեսզի որակի վերահսկողության համակարգը լինի արդյունավետ, այն պետք է յուրաքանչյուր ԱԲԻ-ի ռազմավարության, մշակույթի, քաղաքականությունների և ընթացակարգերի մաս կազմի այնպես, ինչպես ուրվագծված է այս ուղեցույցում: Այս կերպ որակը դառնում է ավելի շուտ յուրաքանչյուր ԱԲԻ-ի կողմից իրականացվող աշխատանքների և ԱԲԻ-ի հաշվետվությունների պատրաստման բաղադրիչ, քան լրացուցիչ մի գործընթաց, որը պետք է հաջորդի հաշվետվության պատրաստմանը:

Սույն փաստաթուղթը Աուդիտի Բարձրագույն Ինստիտուտների Միջազգային Ստանդարտների (ISSAI) շրջանակի անբաժանելի մասն է կազմում: Այս ուղեցույցը նախատեսվում է օգտագործել այլ ISSAI-ների հետ փոխկապակցված:

Յուրաքանչյուր ԱԲԻ լավագույնս իրազեկված է ինչպես կիրառել այս ուղեցույցը՝ հաշվի առնելով սեփական մանդատը և կառուցվածքը, ռիսկերը և իրականացվող աշխատանքների բնույթը:

2. ISSAI 40-ի շրջանակը

ISSAI 40 ստանդարտը հիմնված է Որակի Հսկողության Միջազգային Ստանդարտի (ISQC-1)¹ հիմնարար սկզբունքների վրա, որոնք ըստ անհրաժեշտության հարմարեցվում են՝ ԱԲԻ-ներում կիրառելու համար: Չնայած ISQC-1-ը ներառում է որոշ հարցեր, որոնք հատուկ են հանրային հատվածի աուդիտորական կազմակերպություններին և շատ առումներով համապատասխանում է ԱԲԻ-ներին, այնուամենայնիվ, հիմնարար սկզբունքները անհրաժեշտ է մեկնաբանել, հնարավոր դարձնելով դրանց կիրառումը ԱԲԻ-ների կողմից: ISSAI 40 արտացոլում է ԱԲԻ-ների մանդատը, որը հաճախ ավելի լայն է, քան պրոֆեսիոնալ աուդիտի և հավաստիացման ընկերությունների մանդատը: ISSAI 40-ը տրամադրում է ուղենիշներ՝ օգնելու համար ԱԲԻ - ներին կիրառել ISQC -1-ի հիմնարար սկզբունքներն իրենց ողջ գործունեության շրջանակում՝ իրենց մանդատին և գործող հանգամանքներին

¹ ISQC 1, ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՌԻԴԻՏ ՈՒ ԴԻՏԱՐԿՄԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐ, ԻՆՉՊԵՍ ՆԱԵՎ ՀԱՎԱՍՏԻԱՑՄԱՆ ՈՒ ՀԱՐԱԿԻՑ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՅԼ ԱՌԱՋԱԴՐԱՆՔՆԵՐ ԻՐԱԿԱՆԱՑՆՈՂ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՈՐԱԿԻ ՀՍԿՈՂՈՒԹՅՈՒՆ, Հաշվապահների Միջազգային Ֆեդերացիա (International Federation of Accountants- (IFAC))

համապատասխան: Սույն փաստաթուղթը մատնանշում է որակի հսկողության այն միջոցները, որոնք առնչվում են բարձր որակի ապահովմանը հանրային հատվածում:

Չնայած այն հանգամանքին, որ ISSAI 40-ի նպատակը և հիմնական սկզբունքները համահունչ են ISQC-1-ն, սույն ISSAI-ի պահանջները հարմարեցվել են՝ ապահովելու դրանց արդիականությունը ԱԲԻ-ների համար: Այդ իսկ պատճառով, պահանջները նույնը չեն ինչ ISQC-1-ի պահանջները:

Ընդունելով և որպես հիմք օգտագործելով ISQC-1-ի հիմնարար սկզբունքները, ISSAI 40-ը ԱԲԻ-ներում ձևավորում է որակի հսկողության մի համապարփակ շրջանակ: Նախատեսված է, որ այս շրջանակը կառնչվի ԱԲԻ-ներում իրականացվող բոլոր աշխատանքների որակի հսկողության համակարգին (այսինքն՝ ֆինանսական աուդիտներ, համապատասխանության աուդիտներ, կատարողականի աուդիտներ և այլ աշխատանքներ, որոնք իրականացվում են ԱԲԻ-ների կողմից):

ISSAI 40-ը շեշտը դնում է ԱԲԻ-ում գործող աուդիտի որակի կազմակերպական ասպեկտների վրա: ISSAI 40-ը նաև ապահովում է շրջանակներ, որոնք սահմանվում են INTOSAI-ի այլ ուղեցույցներում, որտեղ որակի հսկողությունը դիտարկվում է առանձին առաջադրանքի մակարդակում (օրինակ՝ առանձին ֆինանսական աուդիտ, համապատասխանության աուդիտ, կատարողականի աուդիտ կամ ցանկացած այլ տեսակի աշխատանք, որն իրականացվում են ԱԲԻ-ների կողմից):

Որակի հսկողության ուղեցույցներ՝ առանձին առաջադրանքի մակարդակում կարելի է գտնել հետևյալ փաստաթղթերում՝

- ISSAI 1000 - 2999 (Ֆինանսական աուդիտի ուղեցույց),
[ISSAI 1000, ISSAI 1220 և ISSAI 1620 տրամադրում են ուղենիշներ, որոնք առնչություն ունեն ֆինանսական աուդիտի որակի հսկողության հետ],
- ISSAI 3000 - 3999 (Կատարողականի աուդիտի ուղեցույց),
[ISSAI 3100, բաժին 2.5-ը տրամադրում է ուղենիշներ, որոնք առնչվում են կատարողականի աուդիտի որակի հսկողությանը],
- ISSAI 4000 - 4999 (Համապատասխանության աուդիտի ուղեցույց),
[ISSAI 4100, բաժին 5.2-ը և ISSAI 4200, բաժին 5.2-ը տրամադրում են համապատասխանության աուդիտի որակի հսկողությանը վերաբերող ուղենիշներ]:

Եթե ԱԲԻ-ն ցանկանում է հաստատել իր համապատասխանությունը ISQC-1-ի (և ISA-ի) ստանդարտին, ապա այն պետք է հաշվի առնի նաև ISQC-1 պահանջները: ISA-ի կիրառման պահանջները նկարագրված են Ֆինանսական աուդիտի ուղեցույցներում:

ISQC-1 ստանդարտը կարելի է գտնել հետևյալ հղումով՝

Որոշ տերմիններ, որոնք օգտագործվում են ISQC-1-ում, ԱԲԻ-ների դեպքում մեկնաբանության կարիք ունեն: Այդ մեկնաբանությունները բերված են սույն փաստաթղթի Բաժին 7-ում:

3. ISQC-1-ի համառոտ ակնարկ

ISQC-1-ը վերաբերում է ընկերության պարտականություններին, որոնք առնչվում են ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի ու դիտարկման աշխատանքների, ինչպես նաև հավաստիացման ու հարակից ծառայությունների այլ առաջադրանքների որակի հսկողության համակարգերին:

ISQC-1-ը սահմանում է, որ *«ընկերության նպատակն է հիմնել և պահպանել որակի հսկողության համակարգ, որը կտրամադրի ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ՝*

- (a) ընկերությունը և վերջինիս աշխատակիցները համապատասխանում են մասնագիտական ստանդարտներին և կիրառելի իրավական և այլ ակտերի պահանջներին, և*
- (b) ընկերության կամ աուդիտի (առաջադրանքի) ղեկավարների կողմից հրապարակված հաշվետվությունները համապատասխանում են առկա հանգամանքներին»².*

ISSAI 40 –ի իրագործման նպատակը նույն կերպով կապված է յուրաքանչյուր ԱԲԻ-ի մանդատի և առկա հանգամանքների հետ:

4. Ինչ է որակի հսկողության համակարգը

ISSAI 40-ը օգտագործում է ISQC-1-ում ուրվագծված որակի հսկողության համակարգի տարրերը (բաղադրիչները): ISSAI 40-ը նաև դիտարկում է հանրային հատվածի աուդիտի միջավայրում առանձնահատուկ կարևորություն ունեցող հարցեր, որոնք իրենց ազդեցությունն են թողնում ԱԲԻ-ների որակի հսկողության համակարգի վրա: ISQC-1 ուրվագծում է որակի հսկողության համակարգի բաղադրիչները (տարրերը), որոնք են՝

- (a) Ընկերության ներսում որակի ապահովման համար ղեկավարության պատասխանատվությունը
- (b) Էթիկայի համապատասխան պահանջները,
- (c) Պատվիրատուի հետ հարաբերությունների և առանձին առաջադրանքների ընդունումը ու շարունակականությունը,
- (d) Մարդկային ռեսուրսները,
- (e) Առաջադրանքի իրականացումը, և
- (f) Մոնիտորինգը (մշտադիտարկում):

² ISQC-1, պարագրաֆ 11.

Ի հավելում վերնշված բաղադրիչների՝ ISQC-1 կարևորում է ընկերության որակի հսկողության քաղաքականությունը և ընթացակարգերը փաստաթղթավորելու և դրանք ընկերության աշխատակիցներին փոխանցելու անհրաժեշտությունը:

ISQC-1-ում առկա որակի հսկողության համակարգի բաղադրիչները (տարրերը) վերաբերում են ԱԲԻ-ների կողմից կատարվող աշխատանքների շրջանակին (որը կարող է լինել ավելի լայն, քան ISQC-1-ի «առաջադրանքներ» տերմինը): Հետևաբար, ԱԲԻ-ները պետք է հաշվի առնեն ISQC-1-ի հիմնարար սկզբունքները իրենց որակի հսկողության համակարգը ստեղծելիս:

Որպես գերակա նպատակ, յուրաքանչյուր ԱԲԻ պետք է դիտարկի իր աշխատանքի որակի հետ կապված ռիսկերը և հիմնի որակի հսկողության մի համակարգ, որը նախատեսված է այդ ռիսկերին համարժեքորեն արձագանքելու համար: Որակին առնչվող ռիսկերը կախված են յուրաքանչյուր ԱԲԻ-ի մանդատից և գործառույթներից, ինչպես նաև այն պայմաններից ու միջավայրից, որում այն գործում է: Այս ռիսկերը կարող են առաջանալ ԱԲԻ-ի գործունեության տարբեր ասպեկտներում: Օրինակ՝ որակի հետ կապված ռիսկեր կարող են առաջանալ մասնագիտական դատողությունը կիրառելիս, կանոնները և ընթացակարգերը մշակելիս և իրագործելիս կամ այն մեթոդների հետ կապված, որոնք ԱԲԻ-ները օգտագործում են իրենց աշխատանքի արդյունքները հաղորդելու նպատակով:

Որակի հսկողության համակարգի պահպանումը պահանջում է շարունակական մոնիտորինգ և շարունակական բարելավումներ իրականացնելու պատրաստականություն:

5. ISSAI 40-ի կառուցվածքը

ISSAI 40-ի բաժին 6-ը ստորև ներկայացված է ISQC-1-ի յուրաքանչյուր բաղադրիչի (տարրի) համար. դրանք են

- ISQC-1-ի -հիմնարար սկզբունքները,
- ԱԲԻ-ներին համապատասխանեցված հիմնարար սկզբունքները,
- ԱԲԻ-ների համար կիրառելի ուղեցույցները:

6. ԱԲԻ- ների որակի հսկողության համակարգի շրջանակը

(a) Բաղադրիչ 1. Ընկերության ներսում որակի ապահովման համար ղեկավարության պատասխանատվությունը

ISQC-1 - հիմնարար սկզբունքը

«Ընկերությունը պետք է հաստատի քաղաքականություններ և ընթացակարգեր, որոնք նախատեսված են ձևավորելու ներքին մշակույթ, որի համաձայն առաջադրանքի կատարման ժամանակ որակին առաջնահերթ տեղ է հատկացվում: Նման քաղաքականությունն ու

ընթացակարգերը պետք է պահանջեն, որ ընկերության գործադիր տնօրենը (կամ համարժեք պաշտոն զբաղեցնող անձը) կամ, եթե կիրառելի է, ընկերության ղեկավարների գործադիր խորհուրդը (կամ դրան համարժեք մարմինը) ստանձնի վերջնական պատասխանատվություն՝ ընկերության որակի հսկողության համակարգի համար»³:

ԱԲԻ-ներին համապատասխանեցված հիմնարար սկզբունքը

Ցանկացած ԱԲԻ պետք է հաստատի կանոններ (քաղաքականություն) և ընթացակարգեր, որոնք նախատեսված են խթանելու առաջադրանքի կատարման ժամանակ որակի առաջնահերթ կարևորությունն ընդունելու ներքին մշակույթի ձևավորմանը: Նման կանոնները (քաղաքականությունը) և ընթացակարգերը պետք է սահմանվեն ԱԲԻ-ի ղեկավարի կողմից, որը ընդհանուր պատասխանատվություն է կրում որակի հսկողության համակարգի համար:

ԱԲԻ-ների համար կիրառելի ուղեցույցներ

- ԱԲԻ-ի մանդատից և առկա հանգամանքներից կախված՝ ԱԲԻ-ի ղեկավարը կարող է լինել անհատ անձ կամ կոլեգիալ մարմին,
- ԱԲԻ-ի ղեկավարը պետք է իր վրա վերցնի ընդհանուր պատասխանատվությունը ԱԲԻ-ի կողմից իրականացված բոլոր աշխատանքների որակի համար,⁴
- ԱԲԻ-ի ղեկավարը կարող է ԱԲԻ-ի որակի հսկողության համակարգի կառավարման լիազորությունները պատվիրակել որևէ անձի կամ անձանց, որոնք ունեն բավարար և համապատասխան փորձ այդ դերը ստանձնելու համար:
- ԱԲԻ-ն պետք է ձգտի ապահովել ԱԲԻ-ում իրականացված բարձր որակի աշխատանքն ըստ արժանվույն գնահատելու և խրախուսելու ավանդույթ: Դրան հասնելու համար ԱԲԻ-ի ղեկավարը պետք է սահմանի «վերևից եկող պատշաճ մթնոլորտ», ⁵ որն ընդգծում է ԱԲԻ-ի ողջ աշխատանքների որակի կարևորությունը, այդ թվում նաև այն աշխատանքների, որոնք պայմանագրային հիմունքներով պատվիրակվել են երրորդ կողմի: Այսպիսի մշակույթը կախված է նաև ԱԲԻ-ի բոլոր մակարդակների ղեկավարության հստակ, հետևողական և մշտական բնույթ կրող գործողություններից, որոնցով ընդգծվում է որակի կարևորությունը:
- Յուրաքանչյուր ԱԲԻ-ի ռազմավարություն պետք ընդունի ԱԲԻ-ներին ներկայացվող գերակա պահանջը՝ ապահովել իր բոլոր աշխատանքների [բարձր] որակը , այնպես, որ քաղաքական, տնտեսական կամ այլ նկատառումները կասկածի տակ չդնեն կատարված աշխատանքի որակը:
- ԱԲԻ-ները պետք է երաշխավորեն որակի հսկողությանն առնչվող քաղաքականությունների և ընթացակարգերի հստակ փոխանցումը ԱԲԻ-ի անձնակազմին

³ ISQC-1, Պարագրաֆ 18.

⁴ ISSAI 20-ի, Թափանցիկության և հաշվետվողականության սկզբունքներ, Սկզբունք 5-ին համահունչ

⁵ Վերևից եկող պատշաճ մթնոլորտ և Աուդիտի Որակ- Աուդիտորների Անդրազգային Հանձնաժողով, Ընկերությունների Ֆորում, Հաշվապահների միջազգային ֆեդերացիա (ղեկտեմբեր 2007) - www.ifac.org.

և այն կողմերին, որոնք պայմանագրային հիմունքներով աշխատանքներ են իրականացնում ԱԲԻ-ի համար:

- ԱԲԻ-ն պետք է երաշխավորի ԱԲԻ-իում որակի հսկողության համակարգի պահպանման համար անհրաժեշտ ռեսուրսների առկայությունը:

(b) Բաղադրիչ 2. Էթիկայի համապատասխան պահանջները

ISQC-1 –Հիմնարար սկզբունքը

«Ընկերությունը պետք է սահմանի կանոններ ու ընթացակարգեր, որոնք նախատեսված են ողջամիտ հավաստիացում տրամադրելու համար առ այն, որ ընկերությունը և նրա աշխատակազմը բավարարում են էթիկայի համապատասխան պահանջները»⁶:

ԱԲԻ-ներին համապատասխանեցված հիմնարար սկզբունքը

Ցանկացած ԱԲԻ պետք է սահմանի կանոններ (քաղաքականություն) և ընթացակարգեր, որոնք նախատեսված են ողջամիտ հավաստիացում տրամադրելու համար առ այն, որ ԱԲԻ-ն, այդ թվում՝ նրա անձնակազմը և պայմանագրային հիմունքներով ԱԲԻ-ի համար աշխատանքներ իրականացնող կողմերը, բավարարում են էթիկայի համապատասխան պահանջները:

ԱԲԻ-ների համար կիրառելի ուղեցույցներ

- ԱԲԻ-ն պետք է շեշտադրի աշխատանքների իրականացման ընթացքում էթիկայի համապատասխան պահանջներին համապատասխանելու կարևորությունը:
- ԱԲԻ-ի ողջ անձնակազմը և կողմերից յուրաքանչյուրն, ով պայմանագրային հիմունքներով աշխատանքներ է իրականացնում ԱԲԻ-ի համար, պետք է դրսևորեն պատշաճ էթիկա:
- ԱԲԻ-ի ղեկավարը և ղեկավար անձնակազմը պետք է պատշաճ էթիկայի օրինակ ծառայեն ԱԲԻ-ում:
- Համապատասխան էթիկայի պահանջները պետք է ներառեն օրենսդրական և կանոնակարգող դաշտով սահմանված պահանջները, որոնցով կարգավորվում է ԱԲԻ-ի գործունեությունը:
- ԱԲԻ-ին վերաբերող էթիկայի պահանջները կարող են ներառել կամ հիմք ընդունել INTOSAI-ի էթիկայի կանոնները (ISSAI 30) և IFAC-ի էթիկայի պահանջներն՝ իրենց մանդատին և առկա հանգամանքներին, ինչպես նաև իրենց արհեստավարժ կադրերի առկա վիճակին համապատասխան:

⁶ ISQC-1, պարագրաֆ 20.

- ԱԲԻ-ն պետք է երաշխավորի քաղաքականության և ընթացակարգերի առկայությունը, որոնք ամրապնդում են ISSAI 30-ում սահմանված պրոֆեսիոնալ էթիկայի նորմերը, այսինքն՝
 - ազնվություն,
 - անկախություն, օրինավորություն և անաչառություն,
 - մասնագիտական գաղտնիք
 - կոմպետենտություն:
- ԱԲԻ-ները պետք է երաշխավորեն, որ կողմերից յուրաքանչյուրը, որը պայմանագրային հիմունքներով աշխատանքներ է իրականացնում ԱԲԻ-ի համար ենթարկվում է գաղտնիության համապատասխան համաձայնագրերին:
- ԱԲԻ-ները պետք է դիտարկեն աշխատակիցների ներկայացրած գրավոր հայտարարագրերի օգտագործման հնարավորությունները, որոնցով նրանք հաստատում են իրենց վարքագծի համապատասխանությունը ԱԲԻ-ի էթիկայի պահանջներին:
- ԱԲԻ-ն պետք է սահմանի ԱԲԻ-ի ղեկավարին էթիկայի պահանջների խախտումների մասին ժամանակին իրազեկող քաղաքականություն և ընթացակարգեր՝ հնարավորություն ընձեռելով ԱԲԻ-ի ղեկավարին ձեռնարկել համապատասխան միջոցներ նման խնդիրների լուծման համար:
- ԱԲԻ-ները պետք է երաշխավորեն համապատասխան քաղաքականությունների ընթացակարգերի առկայությունը՝ ապահովելու համար ԱԲԻ-ի ղեկավարի, ողջ անձնակազմի, ինչպես նաև այն կողմերի անկախությունը, որոնք պայմանագրային հիմունքներով աշխատանքներ են իրականացնում ԱԲԻ-ի համար:

(ԱԲԻ-ների անկախությանը վերաբերող լրացուցիչ ուղենիշների համար տես՝ ISSAI10-ը՝ ԱԲԻ-ների անկախության մասին Մեխիկոյի հռչակագիրը և ISSAI11՝ ԱԲԻ-ների անկախությանը վերաբերող ուղեցույցները և լավագույն փորձը):

- ԱԲԻ-ները պետք է ապահովեն կանոնների (քաղաքականություն) և ընթացակարգերի առկայությունը, որոնք ամրապնդում են հիմնական աուդիտի անձնակազմի ռոտացիայի կարևորությունը, հարկ եղած դեպքում աուդիտի ենթարկվող կազմակերպությանը ծանոթ լինելու ռիսկը նվազեցնելու համար: ԱԲԻ-ն կարող է նաև դիտարկել այլ միջոցառումներ՝ նվազեցնելու համար ծանոթ լինելու ռիսկը:

(c) Բաղադրիչ 3. Հաստատումը և շարունակականություն

ISQC-1- Հիմնարար սկզբունքը՝

«Ընկերությունը պետք է սահմանի կանոններ ու ընթացակարգեր՝ պատվիրատուի հետ հարաբերությունների և առանձին առաջադրանքների հաստատման ու շարունակականության համար: Վերջիններս նախատեսված են ընկերությանը ողջամիտ հավաստիացում

տրամադրելու համար առ այն, որ կնախաձեռնի ու կշարունակի հարաբերություններն ու առաջադրանքների իրականացումը միայն այն դեպքում, երբ ընկերությունը.

(ա) ունակ է կատարել առաջադրանքը և ունի այն իրականացնելու համար համապատասխան կարողություններ՝ ներառյալ ժամանակ ու միջոցներ,

(բ) կարող է բավարարել էթիկայի համապատասխան պահանջները,

(գ) գնահատել է պատվիրատուի օրինավորությունը և չունի որևէ տեղեկություն, որի հիման վրա կարելի է եզրակացնել, որ պատվիրատուն բավականաչափ ազնիվ չէ»⁷ :

ԱԲԻ-ներին համապատասխանեցված հիմնարար սկզբունքը

ԱԲԻ-ն պետք է հաստատի կանոններ (քաղաքականություն) և ընթացակարգեր, որոնք նախատեսված են տրամադրելու համար ԱԲԻ-ին ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ վերջինս աուդիտները և այլ աշխատանքները կիրականացնի միայն այն դեպքում, եթե ԱԲԻ-ն

(a) ունակ է կատարել աշխատանքը և ունի կարողություններ, ներառյալ ժամանակ և ռեսուրսները այն իրականացնելու համար,

(b) Կարող է համապատասխանել էթիկայի պահանջներին

(c) Հաշվի է առել աուդիտի ենթարկվող կազմակերպության օրինավորությունը և դիտարկել է, թե ինչպես վարվել որակի մասով ծագող ռիսկերի դեպքում:

Քաղաքականությունը և ընթացակարգերը պետք է արտացոլեն յուրաքանչյուր ԱԲԻ-ի կողմից իրականացվող աշխատանքի շրջանակները: Շատ դեպքերում ԱԲԻ-ներն իրենց կողմից իրականացվող աշխատանքներում ունեն շատ քիչ ազատություն: ԱԲԻ-ներն աշխատանքներ են իրականացնում երեք ընդարձակ ուղղություններով.

- Աշխատանք, որը պարտավոր են կատարել ըստ իրենց մանդատի և կանոնադրության և որը կատարելուց բացի որևէ այլ տարբերակ չունեն,
- Աշխատանքը, որը պարտավոր են կատարել ըստ իրենց մանդատի, սակայն ազատ են ընտրելու իրականացման ժամանակը, աշխատանքի շրջանակները և/կամ աշխատանքի բնույթը,
- Աշխատանք, որը նրանք կարող են կատարել՝ ըստ իրենց հայեցողության:

ԱԲԻ-ների համար կիրառելի ուղեցույցներ

- Իրականացվող բոլոր աուդիտների և այլ աշխատանքների համար ԱԲԻ-ն պետք է ձևավորի համակարգ, որպեսզի հաշվի առնի որակի հետ կապված ռիսկերը, որոնք

⁷ ISQC-1, Պարագրաֆ 26.

ծագում են աշխատանքների իրականացման ընթացքում: Սա կարող է փոփոխվել՝ կախված դիտարկվող աշխատանքի տեսակից:

- ԱԲԻ-ները, սովորաբար, գործում են սահմանափակ ռեսուրսներով: ԱԲԻ-ները պետք է հաշվի առնեն իրենց աշխատանքային ծրագիրը, և այն հարցը, արդյոք ունեն ռեսուրսներ աշխատանքները ցանկալի որակով իրականացնելու համար, թե ոչ: Դրան հասնելու համար ԱԲԻ-ները պետք է ունենան իրենց աշխատանքում առաջնահերթությունները սահմանելու համակարգ՝ հաշվի առնելով որակի պահպանման անհրաժեշտությունը: Եթե ռեսուրսները բավարար չեն և վտանգում են որակը, ապա ԱԲԻ-ն պետք է տիրապետի ընթացակարգերի, որոնց միջոցով ԱԲԻ-ի ղեկավարի, իսկ անհրաժեշտության դեպքում նաև օրենսդիր կամ բյուջետային մարմինների ուշադրությունը կհրավիրի ռեսուրսների պակասի վրա:
- ԱԲԻ-ն պետք է գնահատի, արդյոք գոյություն ունեն ISSAI 10-ին համապատասխան անկախությանն առնչվող նշանակալի ռիսկեր: Եթե բացահայտվում են նման ռիսկեր, ապա ԱԲԻ-ն պետք է որոշի և փաստաթղթավորի, թե ինչպես է պլանավորում անդրադառնալու այդ ռիսկերին, ինչպես նաև ապահովի հաստատումների գործընթացի առկայությունը և դրա պատշաճ փաստաթղթավորումը:
- Աուդիտի ենթարկվող կազմակերպության օրինավորությունը կասկածի տակ դրվելու դեպքում ԱԲԻ-ն պետք է հաշվի առնի և անդրադառնա այն ռիսկերին, որոնք բխում են աշխատակազմի կարողություններից, ռեսուրսների մակարդակից և էթիկայի խնդիրներից, որոնք կարող են ծագել աուդիտի ենթարկվող կազմակերպությունում:
- ԱԲԻ-ն պետք է դիտարկի ըստ հայեցողության իրականացվող աշխատանքների հաստատման և շարունակականության ընթացակարգերն, այդ թվում նաև այն աշխատանքների, որոնց իրականացումը պայմանագրային հիմունքներով պատվիրակվում է երրորդ կողմին: Եթե ԱԲԻ-ն որոշում է իրականացնել աշխատանքը, ապա պետք է ապահովի այդ որոշման հաստատումն՝ ԱԲԻ-ի համապատասխան մակարդակում, ինչպես նաև երաշխավորի ռիսկերի գնահատումը և կառավարումը:
- ԱԲԻ-ները պետք է երաշխավորեն, որ ռիսկերի կառավարման գործող ընթացակարգերը բավարար են աշխատանքի իրականացման հետ կապված ռիսկերը մեղմելու համար: Ռիսկերին արձագանքը կարող է ներառել.
 - Կատարվելիք աշխատանքների շրջանակների մանրակրկիտ սահմանում,
 - Ավելի բարձրաստիճան/փորձառու անձնակազմի ընտրություն, քան, սովորաբար, ընտրվում է նման դեպքերում,
 - առաջադրանքի որակի հսկողության ավելի խորքային վերլուծություն՝ նախքան հաշվետվության հրապարակումը:

- ԱԲԻ-ները պետք է իրենց հաշվետվություններում հաշվի առնեն այն առանձնահատուկ հարցերը, որոնք, սովորաբար, հանգեցնում են իրականացված աուդիտի կամ այլ աշխատանքների չընդունմանը:

(d) Բաղադրիչ 4. Մարդկային ռեսուրսները

ISQC-1- Հիմնարար սկզբունքը.

«Ընկերությունը պետք է հաստատի կանոններ (քաղաքականություններ) և ընթացակարգեր, որոնք նախատեսված են տրամադրելու ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ վերջինս ունի բավարար թվով աշխատակիցներ՝ օժտված կարողություններով, ունակություններով և էթիկայի սկզբունքներին հետևելու հանձնառությամբ, որոնք անհրաժեշտ են՝

- (a) մասնագիտական ստանդարտներին և օրենքների ու այլ իրավական ակտերի կիրառելի պահանջներին համապատասխան առաջադրանքներ կատարելու համար,
- (b) հնարավորություն ընձեռելու համար ընկերությանը կամ աուդիտի ղեկավարներին՝ հրապարակել հաշվետվություններ, որոնք նպատակահարմար են գործող հանգամանքներում⁸ :

ԱԲԻ-ներին համապատասխանեցված հիմնարար սկզբունք

ԱԲԻ-ն պետք է հաստատի կանոններ (քաղաքականություն) և ընթացակարգեր, որոնք նախատեսված են ԱԲԻ-ն ողջամիտ հավաստիացում տրամադրելու առ այն, որ վերջինս ունի բավարար ռեսուրսներ (անձնակազմ, իսկ անհրաժեշտության դեպքում՝ պայմանագրային հիմունքներով աշխատանքներ իրականացնող կողմ) և օժտված է կարողություններով, ունակություններով և վարքագծի սկզբունքներին հետևելու հանձնառությամբ, որոնք անհրաժեշտ են՝

- (a) մասնագիտական ստանդարտներին և օրենքների ու այլ իրավական ակտերի կիրառելի պահանջներին համապատասխան առաջադրանքներ կատարելու համար, և
- (b) հնարավորություն ընձեռելու համար ընկերությանը կամ աուդիտի ղեկավարներին՝ հրապարակել հաշվետվություններ, որոնք նպատակահարմար են գործող հանգամանքներում:

ԱԲԻ-ների համար կիրառելի ուղեցույցներ

⁸ ISQC-1, Պարագրաֆ 29.

- ԱԲԻ-ները կարող են հիմնվել տարբեր աղբյուրների վրա, որպեսզի վստահ լինեն, որ տիրապետում են անհրաժեշտ հմտությունների և փորձագիտական գիտելիքների թե ԱԲԻ-ի անձնակազմի, թե պայմանագրային հիմունքներով երրորդ կողմին պատվիրակվող աշխատանքների ողջ շարքն իրականացնելու համար:
- ԱԲԻ-ները պետք է ապահովեն, որ իր կողմից իրականացվող աշխատանքների համար պատասխանատվությունը հստակ է սահմանված:
- ԱԲԻ-ները պետք է երաշխավորեն, որ անձնակազմը և այն կողմերը, որոնք պայմանագրային հիմունքներով աշխատանքներ են իրականացնում ԱԲԻ-ի համար (օր.՝ հավաստագրված հաշվապահները կամ խորհրդատվական ընկերությունները), ունեն աշխատանքների իրականացման համար անհրաժեշտ համալիր ունակություններ:
- ԱԲԻ-ները պետք է ընդունեն, որ որոշակի հանգամանքներում անձնակազմը և անհրաժեշտության դեպքում, պայմանագրային հիմունքներով ԱԲԻ համար աշխատանք իրականացնող կողմերը կարող են անձնական պարտավորություն ունենալ բավարարելու նաև մասնագիտական այլ մարմինների պահանջները՝ ի հավելումն ԱԲԻ-ի պահանջների:
- ԱԲԻ-ները պետք է ապահովեն, որ մարդկային ռեսուրսներին վերաբերող քաղաքականությունում և ընթացակարգերում պատշաճ կերպով շեշտադրվի որակի և ԱԲԻ-ի էթիկայի կանոններին հետամուտ լինելու հանձնառության կարևորությունը: Մարդկային ռեսուրսներին վերաբերող այսօրինակ քաղաքականությունը և ընթացակարգերը ներառում են.
 - աշխատանքի ընդունում (և ընդունված անձնակազմի որակավորում),
 - կատարողականի գնահատում,
 - մասնագիտական զարգացում,
 - կարողություններ, (ներառյալ բավարար ժամանակ՝ առաջադրանքները որակի չափանիշներին համապատասխան կատարելու համար),
 - ունակություն կամ կոմպետենտություն, (ներառյալ, ինչպես էթիկական, այնպես էլ տեխնիկական ունակություն),
 - կարիերայի աճ ,
 - առաջխաղացում,
 - վարձատրություն,
 - անձնակազմի պահանջների գնահատում:
- ԱԲԻ-ները պետք է խթանեն ողջ անձնակազմի ուսուցումը և վերապատրաստումը, խրախուսելու համար նրանց մասնագիտական զարգացումը՝ օգնելով ապահովել անձնակազմի վերապատրաստումը՝ իրենց մասնագիտական բնագավառի ընթացիկ զարգացումներին համահունչ:

- ԱԲԻ-ինները պետք է երաշխավորեն, որ իրենց անձնակազմը, ինչպես նաև պայմանագրային հիմունքներով ԱԲԻ-ի համար աշխատանք իրականացնող կողմերը գաղափար ունենան հանրային կառավարման միջավայրի մասին, որում գործում են և լավ պատկերացնեն այն աշխատանքը, որն իրենցից պահանջվում է իրականացնել:
- ԱԲԻ-ները պետք է ապահովեն, որ որակը և ԱԲԻ-ների էթիկայի սկզբունքները հանդես գան որպես անձնակազմի և պայմանագրային հիմունքներով ԱԲԻ-ի համար աշխատանք իրականացնող կողմերի կատարողականի գնահատման հիմնական շարժիչ ուժ:

Բաղադրիչ 5. Աուդիտների և այլ աշխատանքների իրականացում

ISQC-1-ի Հիմնարար սկզբունքը

«Ընկերությունը պետք է սահմանի կանոններ ու ընթացակարգեր, որոնք նախատեսված են տրամադրելու համար ողջամիտ հավաստիացում, որ առաջադրանքները կատարվում են մասնագիտական ստանդարտներին և օրենքների ու այլ իրավական ակտերի կիրառելի պահանջներին համապատասխան, և որ ընկերությունը կամ աուդիտի (առաջադրանքի) ղեկավարը հրապարակում է հաշվետվություններ, որոնք նպատակահարմար են տվյալ պայմաններում: Այդպիսի կանոններն ու ընթացակարգերը պետք է ներառեն՝

- (a) դրույթներ, որոնք վերաբերում են առաջադրանքի կատարման որակի կայունությունն ապահովելու խնդրին
- (b) ներքին հսկողության պարտականություններ,
- (c) վերանայման պարտականություններ»⁹:

ԱԲԻ-ներին համապատասխանեցված հիմնարար սկզբունքը

ԱԲԻ-ն պետք է սահմանի կանոններ (քաղաքականություն) և ընթացակարգեր, որոնք նախատեսված են տրամադրելու ողջամիտ հավաստիացում, որ աուդիտները և այլ աշխատանքները կատարվել են ստանդարտներին և կիրառելի իրավական և կանոնակարգային պահանջներին համահունչ, և որ ԱԲԻ-ն հրապարակում է հաշվետվություններ, որոնք համապատասխան են գործող հանգամանքներին: Այդօրինակ կանոնները (քաղաքականություն) և ընթացակարգերը պետք է ներառեն՝

- a) Հարցեր, որոնք առնչվում են իրականացված աշխատանքների որակի կայունության խթանմանը,
- b) Ներքին հսկողական պարտականություններին,

ԱԲԻ-ներ համար կիրառելի ուղեցույցներ

- ԱԲԻ-ն պետք է ապահովի ԱԲԻ-ի պատասխանատվության շրջանակում գտնվող աշխատանքների, այդ թվում նաև պայմանագրային հիմունքներով այլ կողմերին պատվիրակված աշխատանքների իրականացման համապատասխան քաղաքականության, ընթացակարգերի և գործիքների, օրինակ՝ աուդիտի մեթոդաբանությունների առկայությունը:¹⁰
- ԱԲԻ-ն պետք է հաստատի կանոններ (քաղաքականություններ) և ընթացակարգեր, որոնք խրախուսում են բարձր որակը և չեն խրախուսում ու կանխում են աշխատանքի ցածր որակը: Սա ներառում է մի միջավայրի ստեղծում, որը խթանում է մասնագիտական դատողությունների ճիշտ օգտագործումը և խրախուսում է որակի բարելավումը: Իրականացված ողջ աշխատանքը պետք է ենթակա լինի վերլուծության, որը ծառայում է որպես որակի ապահովմանը, ուսուցմանն ու անհատի զարգացմանը նպաստելու միջոց:
- Երբ ծագում են դժվար կամ վիճելի հարցեր, ԱԲԻ-ն պետք է երաշխավորի համապատասխան ռեսուրսների (ինչպիսիք են տեխնիկական փորձագետները) ներգրավումը՝ նման խնդիրները կարգավորելու համար:
- ԱԲԻ-ները պետք է երաշխավորեն կիրառելի ստանդարտների պահպանումը իրականացվող բոլոր աշխատանքներում և, եթե ստանդարտի որևէ պահանջ չի պահպանվում, ԱԲԻ-ն պետք է ապահովի դրա պատճառների պատշաճ փաստաթղթավորումը և հաստատումը:
- ԱԲԻ-ները պետք է ապահովեն առկա ցանկացած տարակարծության հստակ փաստաթղթավորում և կարգավորում՝ նախքան հաշվետվության հրապարակումը:
- ԱԲԻ-ները պետք է երաշխավորեն որակի հսկողության համապատասխան քաղաքականության և ընթացակարգերի (ինչպիսիք են օրինակ ներքին հսկողությունը և վերանայումը) առկայությունը՝ իրականացված բոլոր աշխատանքների (այդ թվում նաև ֆինանսական աուդիտների, կատարողականի աուդիտների և համապատասխանության աուդիտների) համար: ԱԲԻ-ները պետք է ընդունեն առաջադրանքների կատարման որակի հսկողության վերլուծության կարևորությունը իրենց աշխատանքների տեսանկյունից, իսկ այն դեպքերում, երբ անց է կացվում որակի հսկողության վերլուծություն (քննության), ապա ծագած հարցերը պետք է ստանան գոհացուցիչ լուծումներ՝ նախքան հաշվետվության հրապարակումը ԱԲԻ-ի կողմից:
- ԱԲԻ-ները պետք է ապահովեն հրապարակվող հաշվետվությունների հաստատման ընթացակարգերի առկայությունը: ԱԲԻ-ների որոշ աշխատանքներ կարող են ունենալ բարդության և կարևորության բարձր աստիճան, որը պահանջում է որակի ինտենսիվ հսկողություն՝ նախքան հաշվետվության հրապարակումը:

¹⁰ Համապատասխանում է ISSAI 20, Սկզբունք 3-ին

- Եթե ԱԲԻ-ները ենթակա են ապացույցի հավաքագրմանն առնչվող հատուկ ընթացակարգերի (օրինակ՝ ԱԲԻ-ները, որոնք դատական մանդատ ունեն), ապա պետք է ապահովեն այդ ընթացակարգերի հետևողական պահպանումը:
- ԱԲԻ-ները պետք է նպատակադրվեն ժամանակին ավարտել աուդիտները և մնացած բոլոր աշխատանքները՝ գիտակցելով, որ ԱԲԻ-ների կատարած աշխատանքի արժեքը նվազում է, եթե այն ժամանակին չի իրականացվում:
- ԱԲԻ-ները պետք է ապահովեն իրականացված ողջ աշխատանքների հետ կապված փաստաթղթերի (օր. աուդիտի աշխատանքային փաստաթղթերը) ժամանակին պատրաստումը:
- ԱԲԻ-ները պետք է երաշխավորեն, որ բոլոր փաստաթղթերը (ինչպիսիք են օրինակ, աուդիտի աշխատանքային փաստաթղթերը) լինեն ԱԲԻ-ի սեփականությունը, անկախ այն հանգամանքից, աշխատանքը կատարվել է ԱԲԻ-ի անձնակազմի կողմից, թե դրա իրականացումը պայմանագրային հիմունքներով պատվիրակվել է երրորդ կողմի:
- ԱԲԻ-ները պետք է ապահովեն բացահայտումների հաստատման/ստուգման համապատասխան ընթացակարգերի պահպանումն, որպեսզի երաշխավորեն, որ այն կողմերը, որոնց վրա իր անմիջական ազդեցությունն է թողնում ԱԲԻ-ի աշխատանքը, հնարավորություն ունեն ներկայացնել մեկնաբանություններ նախքան աշխատանքի ամփոփումը, անկախ այն հանգամանքից ԱԲԻ-ն հաշվետվությունը հասանելի է դարձնելու հանրությանը, թե ոչ:
- ԱԲԻ-ները պետք է երաշխավորեն բոլոր փաստաթղթերի պահպանումը օրենքով, իրավական այլ ակտերով, մասնագիտական ստանդարտներով և ուղեցույցներով սահմանված ողջ ժամանակահատվածի ընթացքում:
- ԱԲԻ-ները պետք է ապահովեն պատշաճ հավասարակշռվածություն փաստաթղթերի գաղտնիության և հաշվետվողականության թափանցիկության ապահովման անհրաժեշտության միջև: ԱԲԻ-ները պետք է ձևավորեն թափանցիկ ընթացակարգեր օրենսդրությանը և իրենց իրավասության շրջանակում ստացված տեղեկատվության հարցումների համար:

(f) Բաղադրիչ 6. Մոնիտորինգ (Մշտադիտարկում)

ISQC-1-ի Հիմնարար սկզբունքը՝

«Ընկերությունը պետք է ձևավորի մոնիտորինգի գործընթաց, որը նախատեսված է ողջամիտ հավաստիացում տրամադրելու համար առ այն, որ որակի հսկողության համակարգին վերաբերող կանոններն ու ընթացակարգերը արդիական են, համարժեք են և գործում են արդյունավետորեն: Նշված գործընթացը պետք է

- (a) ներառի ընկերության որակի հսկողության համակարգի ընթացիկ ուսումնասիրությունն ու գնահատումը՝ ներառյալ, պարբերական հիմունքով իրականացվող յուրաքանչյուր աուդիտի ղեկավարի առնվազն մեկ ավարտած առաջադրանքի վերստուգում,
- (b) պահանջի, որ մոնիտորինգի գործընթացի համար պատասխանատվությունը դրվի ընկերության ղեկավարի (ղեկավարների) կամ այն անձանց վրա, որոնք ունեն բավարար ու համապատասխան փորձառություն և իրավասություն՝ այդ պատասխանատվությունն իրենց վրա վերցնելու համար,
- (c) պահանջի, որ առաջադրանքը կամ առաջադրանքի որակի հսկողությունն իրականացնողները ներգրավված չլինեն առաջադրանքների ստուգման մեջ»:¹¹

ԱԲԻ-ներին ամապատասխանեցված հիմնարար սկզբունքը

ԱԲԻ-ն պետք է ձևավորի մշտադիտարկման գործընթաց, որը նախատեսված է տրամադրելու համար ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ որակի հսկողության համակարգին առնչվող քաղաքականությունները և ընթացակարգերը արդիական են, համարժեք և գործում են արդյունավետորեն: Մշտադիտարկման գործընթացը պետք է.

(a) ներառի ընկերության որակի հսկողության համակարգի ընթացիկ ուսումնասիրությունն ու գնահատումը՝ ներառյալ աշխատանքների ողջ շարքից ընտրված մեկ ավարտված առաջադրանքի վերստուգում,

(b) պահանջեն, որ մոնիտորինգի համար պատասխանատվություն կրի այն անձը կամ անձինք, որոնք ունեն բավարար և համապատասխան փորձ ու լիազորություններ՝ այդ պատասխանատվությունն իր (իրենց) վրա վերցնելու համար,

(c) պահանջեն, որ նրանք, ովքեր իրականացնում են վերլուծությունը լինեն անկախ, այսինքն՝ չմասնակցեն աշխատանքներում կամ աշխատանքի որակի ընդհանրական վերլուծությանը):

ԱԲԻ-ների համար կիրառելի ուղեցույցներ

- ԱԲԻ-ները պետք է ապահովեն, որ որակի վերահսկողության իրենց համակարգում ներառվի նաև ԱԲԻ-ում առկա վերահսկողական շրջանակի անկախ մոնիտորինգը (օգտագործելով այն անձնակազմը, որը ներգրավված չէ աշխատանքի իրականացման գործընթացում):
- Եթե աշխատանքը պայմանագրային հիմունքներով պատվիրակվում է այլ կազմակերպության, ապա ԱԲԻ-ն պետք է աշխատի ձեռք բերել հավաստիացում առ այն, որ այն ընկերությունը, որի հետ կնքվել է պայմանագիրը տիրապետում է որակի հսկողության արդյունավետ համակարգերի:

¹¹ ISQC-1, Պարագրաֆ 48.

- ԱԲԻ-ները պետք է ապահովեն, որ որակի հսկողության համակարգի մոնիտորինգի արդյունքները ճիշտ ժամանակին հաղորդվեն ԱԲԻ-ի ղեկավարին համապատասխան միջոցներ ձեռնարկելու համար:
- Անհրաժեշտության դեպքում, ԱԲԻ-ները պետք է դիտարկեն մեկ այլ ԱԲԻ-ի կամ համապատասխան այլ մարմնի ներգրավումը՝ որակի հսկողության ողջ համակարգի անկախ վերլուծություն (փորձագիտական գնահատման peer review)անցկացնելու նպատակով ¹²:
- Անհրաժեշտության դեպքում ԱԲԻ-ները կարող են դիտարկել իրենց աշխատանքի որակի մոնիտորինգի իրականացման այլ միջոցներ, որոնք կարող են ներառել (սակայն չսահմանափակվել)
 - անկախ գիտական ուսումնասիրություն,
 - շահառուների հետազոտություններ,
 - Առաջարկություններին հետամուտ լինելու աշխատանքներ,
 - Աուդիտի ենթարկված կազմակերպությունների արձագանք (օրինակ՝ պատվիրատուների ուսումնասիրություններ):
- ԱԲԻ-ները պետք է ունենան ԱԲԻ-ի կատարած աշխատանքների որակին առնչվող բողոքներին կամ չհիմնավորված մեղադրանքներին արձագանքելու ընթացակարգեր:
- ԱԲԻ-ները պետք է հաշվի առնեն, արդյոք կա որևէ օրենսդրական կամ այլ պահանջ, որն առնչվում է մոնիտորինգի հաշվետվությունները հրապարակային դարձնելուն կամ ԱԲԻ-ի իրականացրած աշխատանքների հետ կապված հանրության բողոքներին կամ մեղադրանքներին արձագանքելուն: ¹³

7. Տերմինների մեկնաբանում

Եթե ԱԲԻ-ն ցանկանում է հավաստիացնել որ համապատասխանում է ISQC-1 ստանդարտին (և ISA-ների պահանջներին), ապա այն պետք է հաշվի առնի ISQC-1-ի պահանջները: ISQC-1 –ը ներառում է մի շարք տարբեր տերմինների սահմանումներ: ISSAI 40-ի պահանջների կիրառման դեպքում ISQC-1-ում օգտագործվող տերմինները կարող են ընկալվել հետևյալ մեկնաբանությամբ.

Ընկերություն- «ընկերություն» տերմինը վերաբերում է ողջ ԱԲԻ-ին՝ ընդհանուր վերցրած :

¹² Համապատասխանում է ISSAI 20, Սկզբունք 9.

¹³ Համապատասխանում է ISSAI 30-ի Բարոյական կոդեքսի պարագրաֆ 11-ին

Այն դեպքերում, երբ ԱԲԻ-ի ղեկավարը հանձնարարում է աշխատակցին, հավաստագրված հաշվապահին, աուդիտի (առաջադրանքի) ղեկավարին կամ այլ համապատասխան որակավորում ունեցող անձին աուդիտի կամ այլ աշխատանքի իրականացումը, ապա «ընկերություն» տերմինը վերաբերվում է ԱԲԻ-ի ղեկավարին, և այն անձին, որին հանձնարարվել է աուդիտների կամ այլ աշխատանքի կատարումը, իսկ անհրաժեշտության դեպքում՝ այն ընկերությանը, որի գործընկերն, անդամը կամ աշխատակիցն է հանդիսանում նշանակված անձը:

Առաջադրանք «Առաջադրանք» տերմինը վերաբերում է այն աշխատանքին, որը իրականացվում է ԱԲԻ-ի գործառույթների կատարման շրջանակներում (օրինակ՝ ֆինանսական աուդիտ՝ յուրաքանչյուր ԱԲԻ-ի համապատասխան իրավասության ներքո):

Աուդիտորական (առաջադրանքի) ղեկավար աուդիտորական (առաջադրանքի) ղեկավար տերմինը վերաբերվում է այն աշխատակցին, հավաստագրված հաշվապահին կամ այլ համապատասխան որակավորում ունեցող անձին, որը պատասխանատու է աշխատանքի և այն հաշվետվության համար, որը հրապարակվում է ԱԲԻ-ի ղեկավարի անունից՝ ԱԲԻ-ի կանոններին (քաղաքականություններին) և ընթացակարգերին համապատասխան:

Պատվիրատու «Պատվիրատու» տերմինը վերաբերվում է պետական կազմակերպությանը կամ կազմակերպություններին, որոնք ենթակա են աուդիտի կամ ԱԲԻ-կողմից այլ աշխատանքների իրագործմանը (օրինակ՝ աուդիտի ենթարկվող կազմակերպություն):

Սույն ISSAI-ում ներկայացված դրույթները համապատասխանում են այս տերմիններին: